

Framtidens lärarutbildning

Adjungerade adjunkters uppfattningar om att arbeta på lärarutbildningen

Utvärdering av delprojektet Adjungerade adjunkter

Mari Rex
2020-02-21
Rapport
2020:1

Framtidens lärarutbildnings rapportsamling

Följande rapport är publicerad i rapportsamlingen för Framtidens lärarutbildning. Rapportsamlingen består av förstudier till Framtidens lärarutbildning från 2017 samt delrapporter från pågående eller avslutade uppdrag och delprojekt.

Framtidens lärarutbildning är en strategisk satsning vid Örebro universitet med syfte att utveckla en lärarutbildning av hög kvalitet som svarar mot såväl nuvarande som framtida behov. Visionen är att skapa en utmanande lärarutbildning i stimulerande lärmiljöer som lockar motiverade studenter. Framtidens lärarutbildning omfattar alla lärarutbildningsprogram som ges vid Örebro universitet och drivs i form av delprojekt som alla relaterar till ett eller flera av projektets övergripande mål, att

- Lärarutbildningen är en akademisk professionsutbildning med god integration mellan teori och praktik.
- Lärarutbildningen har ett högkvalitativt och innovativt utbildningsinnehåll gällande såväl ämneskunskaper som den utbildningsvetenskapliga kärnan.
- Lärarutbildningen är en sammanhållen utbildning vars studiegångar, lärandemål och bedömningar stärker utbildningens progression och kollegiala sammanhållning.
- Lärarutbildningen har en stark vetenskaplig grund där praktknära forskning är en central del.

Projektets mål är i huvudsak formulerade utifrån de förstudier som genomfördes vid Örebro universitet under 2017. Förstudierna lägger stor vikt vid att lärarutbildningen ska uppfattas som en sammanhållen utbildning med en tydlig och gemensam vision där studenterna tidigt erbjuds en yrkesidentitet och ett kollegialt sammanhang. De visar därtill på behovet av en tydlig ledning av lärarutbildningen och en utökad regional samverkan. Målen har även formulerats utifrån nationella utredningar och rapporter om förskola, skola och lärarutbildning.

Sammanfattning

Syftet med denna utvärdering är att undersöka i vilken utsträckning och på vilket sätt delprojektet Adjungerade adjunkter bidrar till ökad integration mellan teori och praktik i lärarutbildningen på Örebro universitet. Utvärderingen bygger på intervjuer med 15 av de 17 adjungerade adjunkter, som under höstterminen 2019 arbetade på någon av de nio enheter där de var anställda.

Resultatet av intervjuerna presenteras under fyra rubriker: *Att arbeta som adjungerad adjunkt på lärarutbildningen, Förutsättningar för att genomföra av uppdraget, Samarbetet med universitetsanställda kollegor* samt *För-och nackdelar för de adjungerade och den egna skolverksamheten*¹.

Utvärderingen visar att respondenterna finner uppdraget som adjungerad adjunkt givande och värdefullt för både lärarutbildningen, som för den egna förskole- och skolverksamheten. I den campusförlagda delen av lärarutbildningen anser de sig bidra med aktuell professionskunskap, och till den egna verksamheten tar de med sig nya tankar och utvecklingsidéer. För att arbetssituation för adjungerade adjunkter ska vara rimlig behöver de extra tid till planering i uppstarten, och särskilt för adjungerade som tidigare inte arbetat inom högre utbildning skulle en introduktion, där bland annat förväntningar på rollen klargjordes, vara av värde. Den undervisning som bedrivs av adjungerade adjunkter behöver vara tydligt kopplad till kursmålen, för att den inte ska bortprioriteras av studenterna. Om de adjungerade ska kunna vara den länk mellan skolverksamhet och akademi som efterfrågas, skulle deras roll i högre grad än nu kunna kopplas till den verksamhetsförlagda utbildningen.

Att sätta fokus på och lyfta fram betydelsen av de adjungerade adjunkternas roll i lärarutbildningen, kan ge underlag att för att skapa långsiktiga förutsättningar för en sådan anställningsform. Genom att säkerställa att det finns resurser, så kan de även i fortsättningen fylla en viktig funktion i lärarutbildningen och ges möjlighet att arbeta mer långsiktigt för att skapa en progression i studenternas professionsblivande.

¹ Begreppet skolverksamhet inbegriper i denna rapport, om inget annat anges, även förskoleverksamhet.

Innehåll

1. Inledning och bakgrund	1
2. Syfte	2
3. Metod och genomförande	2
4. Resultat.....	3
1.1 Att arbeta som adjungerad adjunkt på lärarutbildningen.....	3
1.2 Förutsättningar för att genomföra uppdraget	4
1.3 Samarbetet med universitetsanställda kollegor	5
1.4 För- och nackdelar för de adjungerade och den egna skolverksamheten	5
5. Slutsatser och fortsatt arbete	6
6. Referenser	8
Bilaga 1.....	9
Bilaga 2.....	12

1. Inledning och bakgrund

Detta är en första utvärdering av delprojektet *Adjungerade adjunkter*. I utvärderingen har de adjungerade adjunkterna intervjuats.

Det har riktats kritik mot lärarutbildningen från flera håll för att integrationen mellan de teoretiska delarna av lärarutbildningen och de praktiska delarna är alltför låg. Både studenter och lärarutbildare menar att det saknas en överbyggande länk mellan teori och praktik i lärarutbildningen (Hegender, 2010). Även lärarutbildningskonventets alumnenkäter visar att studenterna i sin utbildning saknar undervisning som är tydligt kopplad till den yrkesnära praktiken (Bertilsson, 2018). För att komma till rätta med brister i lärarutbildningen har regeringen tillsatt två utredare som bland annat har i uppdrag att ”föreslå hur kopplingen mellan teori och praktik kan stärkas och hur fokus på metodiken kan öka” (Regeringskansliet, 2019).

Behovet av en ökad integration mellan teori och praktik finns även på lärarutbildningen vid Örebro universitet. I den genomlysning av lärarutbildningen (Andersson, Danielsson, Nilsson, Quennerstedt, Öhman, 2017) som gjordes inför uppstarten av projektet *Framtidens lärarutbildning*, betonas på flera ställen vikten av en starkare koppling mellan universitet och skolpraktik. I intervjuer med studenter framkom att de uppskattar att stor vikt i lärarutbildningen läggs vid teori, men att teorin i större utsträckning behöver ta sig uttryck i praktik:

Studenterna önskar träffa fler ämnesdidaktiker och lärare som själva har erfarenhet av att arbeta som lärare i skolan under utbildningen. När det skett har dessa lärare kunna hämta realistiska exempel från klassrummet att diskutera och reflektera över (s. 15).

Kritiken som har riktats mot lärarutbildningen för att integrationen av teori och praktik är alltför låg, var en av utgångspunkterna då målen för projektet *Framtidens lärarutbildning* formulerades. Våren 2018 startades delprojektet *Adjungerade adjunkter* och delprojektets syfte är att bidra till en ökad integration mellan teori och praktik, för att på så sätt höja kvaliteten på lärarutbildningen.

Delprojektet förväntades framförallt möjliggöra följande mål:

- Lärarutbildningen är en akademisk professionsutbildning med god integration mellan teori och praktik
- Lärarutbildningen har ett högkvalitativt och innovativt utbildningsinnehåll gällande såväl ämneskunskaper som den utbildningsvetenskapliga kärnan

I maj 2018 utlyste *Framtidens lärarutbildning* 13 stycken tjänster som adjungerade adjunkter. I syfte att stärka kopplingen mellan teori och praktik är det inom flera professionsutbildningar, exempelvis sjuksköterske- och läkarutbildningen, vanligt att använda sig av adjungerade adjunkter. Adjungeringar kan användas inom högre utbildning i de fall då ett lärosäte inte har den kompetens som efterfrågas². En adjungerad adjunkt som arbetar på lärarutbildningen är en yrkesverksam lärare eller forskollärare som har sin grundanställning på en skola eller en förskola men även arbetar på lärarutbildningen.

² <https://www.arbetsgivarverket.se/globalassets/avtal-skrifter/centralaavtal/avtal-om-tidsbegransad-anstallning-av-adjungerad-larare.pdf>

Omfattningen av adjungeringen får inte vara mer än 49 procent. De adjungerade adjunkterna är tänkta att fungera som länk mellan lärosätet och lokala skolpraktiker.

Tjänsterna fördelades så att de tre lärarprogrammen, specialpedagogiskt program och alla ämnen skulle få möjlighet att anställa en adjungerad adjunkt. De adjungerade adjunkterna skulle inte ersätta lektorer, utan bidra med sin professionskompetens för att på så sätt höja utbildningens kvalitet. Utlysningen riktade sig till aktiva lärare och forskollärare som hade en anställning hos någon av regionens skolhuvudmän (bilaga 1). I utlysningstexten tydliggjordes att en sökande skulle ha en anställning hos en kommunal eller fristående skolhuvudman på minst 51 procent av sin tjänst. Resterande del av tjänsten fanns möjlighet att arbeta som adjungerad i ett ämne på universitetets lärarutbildning.

2. Syfte

Syftet med denna utvärdering är att undersöka i vilken utsträckning och på vilket sätt de adjungerade adjunkterna på lärarutbildningen på Örebro universitet bidrar till ökad integration mellan teori och praktik och vilka förutsättningar de har för att genomföra sitt uppdrag.

3. Metod och genomförande

Utvärderingen har utförts genom genomförande av intervjuer med de adjungerade adjunkter som hösten 2019 arbetade på lärarutbildningen på Örebro universitet. 15 av 17 adjungerade adjunkter intervjuades, vilket innebär att studien är nästintill en totalundersökning. Genom att intervjua merparten av alla adjunkter blev det möjligt att fånga in perspektiv från alla program, enheter och institutioner. Här följer en kort beskrivning av adjunkternas bakgrund och uppdrag på universitetet.

De 17 adjunkter som hösten 2019 arbetade på lärarutbildningen tillhör olika enheter och arbetade då mot samtliga nio ämnen i lärarutbildningen och på alla program. I skrivande stund (våren 2020) är antalet adjungerade adjunkter 18 stycken med en spridning i tjänsteprocent från 10 till 49 procent. Den som endast arbetar 10 procent bor i en annan kommun och håller på att avsluta sitt uppdrag, och har därför en lägre tjänstgöringsgrad under innevarande termin än tidigare.

Alla de adjungerade adjunkterna har lärarutbildning. En majoritet av de adjungerade adjunkterna hade, redan innan denna anställningsform, på olika sätt erfarenheter av rollen som lärare på universitetet. Av de 15 intervjuade är 13 stycken anställda i kommunal verksamhet, varav 3 stycken har sin arbetsplats i annan kommun än Örebro. Två av de adjungerade arbetar hos fristående skolhuvudman. En arbetar i förskola, sex i grundskola, sju inom gymnasieutbildningen och en inom vuxenutbildningen. 2 av de 15 intervjuade har, förutom undervisning, även en liten del skolledarskap i sin tjänst. De flesta har mångårig erfarenhet av att arbeta som lärare.

Semistrukturerade intervjuer valdes som metod för datainsamling. Studien inleddes med att alla de adjungerade adjunkter som var anställda på universitetet hösten 2019 tillfrågades via mejl om de ville delta. En av adjunkterna hade inte tid förrän efter årsskiftet och en annan började inte sitt uppdrag förrän sent under höstterminen. En person har tillkommit som adjungerad under vårterminen. Dessa tre kommer att intervjuas vid senare tillfällen och deras svar ligger följaktligen inte till grund för denna delrapport. Även en lärare som självmant avslutat sin tjänst som adjungerad adjunkt kommer att intervjuas.

Totalt är det alltså femton personer som utgör studiens respondenter. I samband med att respondenterna svarade på det första mejlet, fick de adjunkter som jobbar på samma enhet själva välja

om de ville bli intervjuade i par eller individuellt. Resultatet blev att nio stycken av intervjuerna genomfördes individuellt och tre stycken parvis. I redovisningen av resultaten behandlas gruppen av adjungerade adjunkter som en grupp, trots att det finns individuella skillnader i deras uppfattningar.

Frågorna under intervjuerna ställdes utifrån fem tematiska områden: *Undervisning och arbetsituation på lärarutbildningen, Vinster för den egna verksamheten, Hinder, Möjligheter, Utvecklingsidéer.*

Ett A4-ark med de tematiska områdena lämnades skriftligt över till respondenterna i början av varje intervju (bilaga 2). Intervjuerna varade mellan en halvtimme och tre kvart. De genomfördes på universitetet och spelades in med hjälp av appen *Röstmemon* i telefonen. Ett av de intervjuade paren ville inte att intervjun skulle spelas in. Under den intervjun gjordes istället mer detaljerade anteckningar.

De inspelade intervjuerna transkriberades och en första analys påbörjades redan under transkriberingen. Vid analys av intervjuerna sorterades respondenternas svar in under tolv kategorier, som sedan har slagits samman till fyra kategorier. Dessa fyra kategorier utgör rubrikerna i resultatdelen.

När transkriberingen av alla intervjuer var slutförd inbjöds respondenterna till ett möte. Under mötet presenterades utvalda citat ur intervjuerna under rubriker/frågor, och respondenterna fick tillfälle att reflektera över och kommentera citaten. På det här sättet gavs respondenterna möjlighet att få distans till sina egna och andras intervjuvar, och kunde då ge kommentarer utifrån en något annorlunda synvinkel.

4. Resultat

Här presenteras resultatet av intervjuerna under fyra rubriker.

1.1 Att arbeta som adjungerad adjunkt på lärarutbildningen

De adjungerade adjunkternas uppdrag på lärarutbildningen består dels i undervisning och dels i att tillsammans med universitetslärarna planera kurser och konstruera bedömningskriterier. Några hade redan tidigare arbetat på lärarutbildningen och dessa såg det som en fördel för jobbet som adjungerad. De som inte hade tidigare erfarenheter av att arbeta på universitetet, beskriver att det var mycket nytt att ta in när de började jobba som adjungerad adjunkt och inte hade några förkunskaper om lärarutbildningen och universitetet som arbetsplats. En av de intervjuade beskriver det som att det var "nästan som en kulturkrock".

För de adjunkter som inte hade tidigare erfarenheter av att arbeta på universitetet har det tagit tid att förstå vad det innebär att arbeta inom högre utbildning och specifikt på lärarutbildningen. Någon av de intervjuade uttrycker "att förstå själva organisationen och strukturen det har ju tagit ett tag". Det gäller alltifrån examensmål, obligatoriska moment och studenternas förkunskaper.

Adjunkterna uppfattar att de i sin roll kan bidra till att höja kvaliteten på lärarutbildningen. När de beskriver detta använder de ord som 'verklighetsnära', 'praktiknära' och 'verksamhetsförankring'. Genom att de dagligen befinner sig i en skolverksamhet, ger de studenterna möjlighet "att ställa frågor om det som händer i skolan nu". Den närhet som de som yrkesverksamma lärare har till skolvardagen, är något som efterfrågas av lärarstudenterna. En respondent uttrycker att "det finns ett uppdämt behov hos studenterna att träffa personer från verksamheten"

De adjungerade ser sig själva som en länk mellan skola och universitet och poängterar att deras specifika kompetens handlar om hantverket och att studenterna uppskattar att få ta del av konkreta exempel från praktiken:

Vi får generellt sett jättefina utvärderingar från studenterna [...] om att vi är trovärdiga och att vi är pedagoger, just det här verklighetsnära, något som går att ta på.

Att stödja studenterna i processen att kunna se sig själva som lärare, uppfattar adjunkterna som en viktig uppgift. De adjungerade adjunkterna blir en pusselbit i studenternas professionsblivande: ”det säger jag redan från början - ta på er lärarglasögonen nu, ni är här för att bli lärare”.

Adjunkternas erfarenhet är att många studenter har svårt att själva göra en koppling mellan det som sker i utbildningen på universitetet och det som händer ute i klassrummen. Genom att exempelvis genomföra workshops, bidrar adjunkterna till att studenterna får syn på samband och på så sätt bibringas en större helhetssyn gällande lärarutbildningens olika delar.

Uppfinningsrikedomen hos adjunkterna har varit och är stor, när det gäller idéer för att få till möten mellan lärarstudenterna och skolverksamheten. De adjungerade adjunkterna och deras kollegor fungerar ibland som informanter när studenterna genomför arbeten i lärarutbildningen, de tar emot studenterna för auskultation i sina egna och kollegors klassrum, de förbereder studenter inför vfu, de låter studenter hålla lektion med elever på den egna skolan även utanför vfu-perioderna, de använder studenter som medarrangörer till friluftsdagar etc.

Eftersom adjunkterna hela tiden växlar mellan att befinna sig på universitetet och på sina egna skolor och förskolor är de erfarenheter som de kan bidra med alltid färiska:

[Jag] kan säga att de här misstagen gjorde jag igår eller det här ska jag prova imorgon eller nu vill jag prova det här med er för att jag ska prova det här imorgon, och jag tror att studenterna verkligen uppskattar det att vi är så pass nära.

De adjungerade adjunkterna upplever att de överlag har blivit väl mottagna på universitetet och att deras kunskaper och erfarenheter uppskattas och tas tillvara.

1.2 Förutsättningar för att genomföra uppdraget

I intervjuerna framkommer att de adjungerade adjunkterna till stor del tycker sig ha fått goda förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, att de känner att deras kompetenser har tagits tillvara och att de erhållit förtroende hos chefer och kollegor på universitetet. Flera säger sig ha fått ”fria händer” att utforma sin undervisning och att de getts möjlighet att få svar på frågor när det har behövs. Det finns ett intresse hos universitetslärarna för hur de adjungerades aktuella kunskaper och erfarenheter ska kunna tas tillvara:

Vi gör det tillsammans [...] de [kollegorna på universitetet] är väldigt, väldigt måna om ja men vad är det som händer i skolan och hur kan vi ta tillvara på det [...] man jobbar verkligen mot framtidens lärare tycker jag.

De adjungerade har inbördes haft olika förutsättningar när det gäller introduktionstiden för förberedelser av arbetet med studenterna. Några kastades direkt in i det praktiska arbetet, medan andra fick lång tid på sig att planera och förbereda sig innan de började sina arbeten med studentgrupper. Inom vissa ämnen har de aktiviteter som de adjungerade adjunkterna hållit i varit obligatoriska, medan inom andra har de inte varit det. Att studenter av olika anledningar väljer bort icke-obligatoriska moment i lärarutbildningen är något som lyfts som ett problem, men det är även ett exempel på sådant som man på respektive enhet gemensamt jobbar på att förbättra, efterhand som de adjungerade adjunkternas roll utformas och blir allt klarare.

En större tydlighet i fråga om exempelvis lokaliteter, gruppsammansättningar eller förväntningar från studenter och kollegor, skulle ge bättre förutsättningar för de adjungerade att genomföra sitt arbete. En osäkerhetsfaktor som adjunkterna lyfter fram är att eftersom de inte vet hur länge satsningen på adjungerade adjunkter kommer att pågå så är det svårt att planera långsiktigt och bygga en progression i arbetet med studenterna.

1.3 Samarbetet med universitetsanställda kollegor

Adjunkterna uttrycker att kollegor på lärarutbildningen är intresserade av och uppskattar att ta del av deras kompetenser. De blir tillfrågade om sina åsikter och får utrymme att bidra med sina perspektiv, när det gäller exempelvis utveckling av kurser och delkurser. Att de som anställda på en skola eller förskola har en direkt ingång till skolverksamhet ses av både dem själva och kollegorna som en stor fördel:

Jag kan rekrytera mitt nätverk i skolan, så på så sätt kan jag vara en slags verksamhetsanknytning och det skriker ju mina kollegor efter, det är väldigt svårt att få tillgång, så den kontakten mellan skola och universitet kan underlättas.

Några av de adjungerade arbetar nära övriga kollegor i lärarutbildningen, och upplever att deras kompetens på så sätt tas tillvara. Andra adjungerade jobbar mer för sig själva, och har inte med universitetsanställda kollegor i det praktiska arbetet, men beskriver att de trots det upplever en positiv respons från kollegorna.

I början upplevde några av de adjungerade att deras universitetsanställda kollegor ställde sig en aning undrande till dem och deras uppdrag som adjungerade. I takt med att de olika rollerna har blivit tydligare så ses adjunkterna inte längre som konkurrenter, utan istället som komplement till sina kollegor på lärarutbildningen. Respondenterna framhåller att de upplever att undervisningen på lärarutbildningen på många sätt är relevant, men att det de som adjungerade adjunkter kan bidra med är aktuell professionskunskap. De kan svara på frågor om vad som händer i skolans värld just nu, vilket flera av deras universitetsanställda kollegor, som sedan lång tid tillbaka inte varit en del av förskole- och skolpraktiken, har svårare att göra.

Arbetsvillkoren för de adjungerade och kollegorna på universitetet är olika, vilket ibland kan medföra en känsla av att befinna sig lite ”på undantag”, till exempel när det gäller tillgång till fortbildning. I vissa fall kan det vara svårt att få till tider att ses för planering tillsammans, vilket försvårar ett helhetsperspektiv på arbetet.

De adjungerade adjunkterna är positiva till att delta i utvecklingsarbete av kurser, bedömning, ämnesövergripande undervisning etcetera, men det är svårt att hinna med alla de uppgifterna för dem som inte jobbar mer än 20 procent i lärarutbildningen.

1.4 För- och nackdelar för de adjungerade och den egna skolverksamheten

Att arbeta som adjungerad adjunkt medför att nya perspektiv till den egna yrkesutövningen tillförs. Det bidrar till en ökad reflektion över den egna yrkesutövningen, vilket får positiva effekter för den egna undervisningen:

Jag kan ju utveckla min undervisning tack vare det jag lär mig här [...] jag ser lite längre, lite djupare, men samtidigt blir saker och ting väldigt mycket svårare också när man ser hur många val det finns, när man ser vilka konsekvenser det blir av det man gör.

Glädjen hos de adjungerade över att de har möjlighet att arbeta i både skolverksamhet och lärarutbildning går igenom i alla intervjuer. De negativa konsekvenser som lyfts fram handlar bland annat om hög arbetsbelastning, vilken påverkas av situationen med att ha två arbetsplatser och att

försöka räcka till på båda ställena. Adjunkterna berättar att de tar med sig idéer från lärarutbildningen till sina respektive arbetslag och vice versa, och att det på så sätt blir en slags 'korsbefruktning' som ger positiva effekter till både lärarutbildning och skolverksamhet.

De intervjuade har olika erfarenheter av i vilken utsträckning och på vilket sätt den kunskap som arbetet på universitetet ger dem efterfrågas i den egna verksamheten. För vissa har deras försök att involvera sina kollegor i utvecklingsidéer "inte alltid fallit i så god jord", medan andra tar hjälp av kollegor för att ta emot studenter i verksamheten. Skolledningens intresse av att ta del av erfarenheter från de adjungerades arbete på lärarutbildningen varierar stort. Vissa upplever att chefen på den egna skolan nästan inte ger någon respons, medan andra får stöd och uppmuntran. En av de adjungerade berättar exempelvis om hur chefen ansträngt sig för att göra om schemat, så att det ska bli möjligt för medarbetaren att arbeta på två ställen. Två av de adjungerade har själva en ledningsfunktion som en mindre del av sin tjänst i skolverksamheten. De upplever att de därmed lättare kan få gehör för sina utvecklingsidéer hos kollegorna i den egna verksamheten, och har då större möjlighet att bedriva lokal skolutveckling.

En synpunkt som framkom var att det bästa för skolverksamheterna vore att gå ut med en annons tidigt under vårterminen, så att de adjungerade kan starta sin anställning i början av ett nytt läsår.

5. Slutsatser och fortsatt arbete

Utvärderingens syfte var att undersöka i vilken utsträckning och på vilket sätt de adjungerade adjunkterna på lärarutbildningen på Örebro universitet bidrar till ökad integration mellan teori och praktik och vilka förutsättningar de har för att genomföra sitt uppdrag.

Intervjuerna av 15 adjungerade lärare visar att trots att de adjungerade adjunkterna sinsemellan har lite olika villkor och förutsättningar för att genomföra sina uppdrag, finns det en samstämmighet i deras sätt att tala om arbetet. Det finns ingen som säger att de inte trivs med rollen som adjungerad adjunkt, utan tvärtom så verkar alla vara tacksamma över att ha fått möjlighet att arbeta med detta. De ser som en viktig uppgift att vara med och överbygga det särskiljande som de upplever finns mellan teori och praktik på lärarutbildningen, samt mellan lärarutbildning i skolverksamhet och på universitet. Att betrakta teori och praktik som två sidor av samma sak, kan ge en vidgad förståelse för de båda innehållet i begreppen. På så sätt bidrar delprojektet adjungerade adjunkter till att höja kvaliteten på lärarutbildningen.

Eftersom detta delprojekt är en försöksverksamhet så handlar det, som så ofta, i slutändan om fördelning av resurser och om vilka tjänster man på de olika institutionerna väljer att ha. Att sätta fokus på och lyfta fram betydelsen av de adjungerade adjunkternas roll i lärarutbildningen, kan ge underlag för att skapa långsiktiga förutsättningar för en sådan anställningsform. Genom att säkerställa att det finns resurser, så kan de även i fortsättningen fylla en viktig funktion i lärarutbildningen och ges möjlighet att arbeta mer långsiktigt för att skapa en progression i studenternas professionsblivande.

I denna utvärdering har de intervjuade adjungerade adjunkterna betraktats som en enhetlig grupp. Samtidigt är det viktigt att lyfta fram att varje enhetschef haft möjlighet att utforma rollen som adjungerad utifrån behov som finns i det enskilda ämnet och adjunkternas uppdrag och förutsättningar varierar därför.

Utvärderingen visar att adjunkterna uppfattar att:

- uppdraget som adjungerad adjunkt är värdefullt och att de i den campusförlagda delen av lärarutbildningen bidrar med aktuell professionskunskap
- adjunkternas uppdrag på den campusförlagda delen av lärarutbildningen i viss mån även bidrar till att höja kvaliteten i utbildningen på den egna skolan eller förskolan
- förväntningarna på rollen som adjungerad adjunkt behöver tydliggöras, för att deras arbetssituationer ska vara rimliga och att deras kunskaper och erfarenheter på bästa sätt ska kunna tas tillvara i lärarutbildningen
- adjunkter som inte tidigare har arbetet på universitetet behöver en introduktion av vad det innebär att arbeta inom högre utbildning och specifikt på lärarutbildningen
- adjunkter som vid uppstarten fick tid att förbereda sig har haft lättare att hitta sin roll
- om förväntningarna är att de adjungerade adjunkterna ska bidra mer i lärarprogrammets utvecklingsarbete, skulle deras tjänstgöringsgrad behöva vara högre än 20 procent
- lärarutbildarna behöver tydliggöra för studenterna på vilket sätt den undervisning som bedrivs av adjungerade adjunkter relaterar till kursmålen, för att den inte ska bortprioriteras av studenterna
- de adjungerade adjunkternas arbete i högre grad än nu kan kopplas till den verksamhetsförlagda utbildningen

Utvärderingen visar sammantaget att de adjungerade lärarna själva uppfattar att de höjer kvaliteten på den campusförlagda delen av utbildningen genom att tillföra aktuell professionskunskap, och att adjungeringen även i viss mån höjer kvaliteten i den egna förskole- och skolverksamheten. I de fall adjunkten själv handleder studenter och arbetar på en övningsskola, så höjer de adjungerade adjunkterna även kvaliteten på lärarutbildningens verksamhetsförlagda del.

För att få en fördjupad bild av på vilket sätt adjungerade adjunkter kan bidra till att höja kvaliteten i lärarutbildningen är det av vikt att även få enhetschefer och studenters perspektiv. I kommande utvärdering ska även dessa grupper intervjuas.

6. Referenser

Andersson, Greger; Danielsson, Annika; Nilsson, Per; Quennerstedt, Mikael; Öhman, Johan (2017): *Genomlysning av lärarutbildningen vid Örebro universitet*. Hämtad från

<https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/genomlysning-av-lararutbildningen-vid-oru.pdf> 2020-02-18

Bertilsson, E. (2018). *Tidigare lärarstudenters syn på lärarutbildningen: Analys av Lärarutbildningskonventets alumnenkäter 2017, 2015, 2013 och 2011*. Uppsala universitet.

Hegender, H. (2010). Villkor och praxis : Bedömning av lärarstudenters yrkeskunskaper under verksamhetsförlagd utbildning. *Nordic Studies in Education*. 30. 180-197.

ORU 2018/06591. *Projektplan. Framtidens lärarutbildning*. Hämtad från <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/projektdirektiv-framtidens-lararutbildning.pdf> 2020-02-04.

Regeringskansliet (2019). Reformering av lärarutbildningen. Hämtad från <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/10/reformering-av-lararutbildningen/2020-02->

Bilaga 1

Vi söker universitetsadjunkter för adjungering till Örebro universitet.

Institutioner som bedriver kurser inom ramen för förskol- grund- och ämneslärarutbildningar på Örebro universitet söker 10-12 adjungerade adjunkter för att öka professionsanknytningen av våra utbildningar. Anställningsformen är deltid, 20 till 49 procent. Anställningen ska kombineras med en läraranställning inom för-, grund- eller gymnasieskolan.

Arbetsuppgifter

En adjungerad universitetsadjunkt ska huvudsakligen undervisa inom utbildning på främst grundnivå. Anställningens område kan dock vara mer begränsat än området för en ordinarie adjunktansättning, då en adjungerad universitetsadjunkt ska bidra med betydande praktisk kompetens (exempelvis via sin profession) och på detta sätt tillföra verksamhetsanknytning till utbildningen för viss tid. De adjungerade adjunkterna kommer att ha sin huvudsakliga undervisning inom Förskolläraryrket (FL), Grundläraryrket F-3 och 4-6 (GL), Ämnesläraryrket (ÄL), Specialpedagogprogrammet (SP). Se en beskrivning av efterfrågad kompetens här [LÄNK].

Behörighet

Behörig att anställas som adjungerad universitetsadjunkt i detta fall är den som visat pedagogisk skicklighet och avlagt examen från högskoleutbildning inom relevant område.

Bedömningsgrunder

Som allmän bedömningsgrund gäller att ha förmåga att informera, att samverka med det omgivande samhället och att verka för nyttiggörande av universitetets forskning samt förmåga och lämplighet att samverka med övrig personal och bidra till utveckling av verksamheten. Läs mer om våra bedömningsgrunder här [LÄNK].

Information

En adjungerad lärare kommer att anställas på ett år med möjlighet till förlängning. Anställningarna är med en omfattning mellan 20 - 49%, beroende på inom vilket ämne den adjungerade adjunkten är verksam. Individuell lönesättning tillämpas.

Närmare upplysningar om anställningen lämnas av Ann Öhman 019-30 31 06, e-post: ann.ohman@oru.se

Ansökan

Du gör din ansökan på vår hemsida genom att klicka på knappen "Ansök".

En komplett ansökan ska innehålla följande elektroniska dokument:

- Personligt brev med en redogörelse för dina pedagogiska meriter
- CV
- Kopior av relevanta betyg/intyg
- Intyg från skolhuvudman

Endast handlingar skrivna på svenska, engelska, norska och danska kan bedömas.

Sista ansökningsdag är xx xx xx. Välkommen med din ansökan!

Vi undanber oss kontakt med annonsörer och bemanningsföretag i rekryteringen.

Enligt Riksarkivets föreskrifter måste vi arkivera en omgång ansökningshandlingar exkl. publikationer i två år efter att tillsättningsbeslutet vunnit laga kraft.

[LÄNK]Hänvisning till sida på webben.

Bedömningsgrunder

Som allmän bedömningsgrund vid anställning som adjungerad adjunkt vid Örebro universitet gäller att ha förmåga att informera, att samverka med det omgivande samhället och att verka för nyttiggörande av universitetets forskning samt förmåga och lämplighet att samverka med övrig personal och bidra till utveckling av verksamheten.

En adjungerad adjunkt ska kunna visa sin pedagogiska skicklighet genom tidigare meriter från undervisning eller liknande lärsituationer. Den sökande ska kunna redogöra för hur ett vetenskapligt förhållningssätt tillämpas i undervisningen.

Vid bedömning av pedagogisk skicklighet skall hänsyn tas till erfarenhet av planering, genomförande och utvärdering av undervisning samt av handledning och examination. Visat intresse för kursutveckling och pedagogiskt utvecklingsarbete är av vikt.

För att komma ifråga för en anställning som adjungerad adjunkt ska du ha en parallell lärartjänstgöring i för-, grund- eller gymnasieskola.

Följande kompetenser efterfrågas:

ÄMNE	PROGRAM	EFTERFRÅGAD KOMPETENS
MATEMATIK	GL FL	Planering, genomförande och utvärdering av undervisning enligt gällande styrdokument. Matematikundervisning genom problemlösning. Programmering inom matematikämnet. Planering, genomförande och utvärdering av undervisning enligt gällande styrdokument.
SVENSKA SVENSKA SPRÅKET+ LITTERATURVETENSKAP	FL, GL	Medverkan vid seminarier i samband med vfu-kurser. Didaktiska momenten på vissa delar av de historiska litteraturkurserna. Didaktiska moment inom exempelvis språkstruktur, språkfärdighet, språklärande i det mångkulturella samhället
ENGELSKA	ÄL	Litteratur, lingvistik och/eller didaktik
UVK (UTBILDNINGS- VETENSKAPLIG KÄRNA)	FL	Ämnesdidaktisk kompetens i förskolan (språk, flerspråkighet, matematik) Specialpedagogik Kompetens inom IKT Estetiska ämnen Pedagogiskt ledarskap/ledning
SAMHÄLLSKUNSKAP SAMHÄLLSORIENTERANDE ÄMNEN	ÄL GL	Samhällskunskapsdidaktik SO-didaktik

HISTORIA	ÄL	Historiedidaktik (eventuellt i kombination med Svenska)
NATUR OCH TEKNIK	FL	Naturvetenskap och/eller teknik och dess didaktik. Meriterande är erfarenhet av integrering med skapande verksamhet
	GL	Naturvetenskap, och/ eller teknik och dess didaktik <u>Bedömning och betygssättning</u>
IDROTT	ÄL, FL, GL	Didaktik med särskilt fokus på motorisk träning, gymnastik och rörelse för yngre åldrar.
MUSIK	ÄL	Ämnesdidaktisk kompetens i gymnasieskolan

Hänsyn kommer att tas till egen lärarlegitimation och genomgången relevant lärarutbildning. Du ska ha flerårig erfarenhet av planering, genomförande och utvärdering av undervisning i förskola, grundskola och gymnasieskola. En akademisk examen på masternivå är särskilt meriterande.

Universitetet kommer i denna rekrytering främst att beakta den som efter en helhetsbedömning av kompetens och skicklighet, förutom dokumenterade meriter, bedöms ha de bästa förutsättningarna att genomföra och utveckla aktuella arbetsuppgifter och bidra till en positiv utveckling av lärarutbildningen vid Örebro universitet.

Bilaga 2

Intervjufrågor till de adjungerade adjunkterna, ht-19

LÄRARUTBILDNINGEN

- *Vad* ser du att du som adjungerad adjunkt kan bidra med, som inte redan finns i lärarutbildningen?
- *Hur* ges du möjlighet att bidra med din kompetens och dina erfarenheter?
- På vilket sätt upplever du att din roll som adjunkt bidrar till (att uppfylla målet i Framtidens lärarutbildning om) en integrering av teori och praktik?
- Hur får verksamhetsperspektivet utrymme i lärarutbildningen?
- Vilken respons får du från studenterna? Från kollegor på Lärarutbildningen?

DEN EGNA VERKSAMHETEN

- Vad tycker du att detta arbete tillför din egen verksamhet?
- Vilken respons får du från kollegor i verksamheten? Från din chef?

HINDER

- Vilka svårigheter eller begränsningar har du stött på i ditt arbete som adjungerad adjunkt?

MÖJLIGHETER

- Vad upplever du är framgångsfaktorer eller möjligheter i detta arbete?

UTVECKLINGSIDÉER

- Vilka tankar har du om hur denna yrkesroll skulle kunna utvecklas? Hur kan förutsättningarna bli ännu bättre?
- Vilka behov har du av samarbete/erfarenhetsutbyte med de övriga adjungerade adjunkterna? Hur skulle det kunna utvecklas?